

Η Αλήθεια, η Κατάκριση και η Συκοφαντία των Αληθών Γεγονότων

/ [Γνώμες](#)

Η αλήθεια είναι από τη φύση της καθαρή, διάφανη, θεραπευτική. Δεν ανήκει σε κανέναν μας· είναι δώρο του Θεού προς τον άνθρωπο. Όμως ο άνθρωπος, συχνά, παίρνει αυτό το δώρο και το αλλοιώνει. Μπορεί να μην πει ψέματα, να μη διαστρέψει τα γεγονότα, κι όμως να αδικήσει βαθιά τον αδελφό του. Αυτό συμβαίνει όταν η αλήθεια αποσπάται από την πληρότητά της και χρησιμοποιείται με τρόπο μερικό, αποκομμένο από το πλαίσιο, δημιουργώντας μια εικόνα που δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Έτσι γεννιέται η συκοφαντία των αληθών γεγονότων: το πιο ύπουλο από τα προσωπεία της αδικίας.

- Πέτρος Δ. Δαμιανός, Δρ. Φιλοσοφίας – Διδακτικό Προσωπικό ΕΜΠ

Ο λόγος, ακόμα και όταν μένει στο επίπεδο των σκέψεων, έχει δύναμη

δημιουργική· χτίζει ή γκρεμίζει πρόσωπα. Όταν αναφερόμαστε σε κάποιο σφάλμα, δεν μεταδίδουμε μόνο πληροφορίες· σχηματίζουμε εικόνες στη δική μας τη συνείδηση και στις συνειδήσεις των άλλων. Μπορεί να περιγράψουμε ένα πραγματικό γεγονός και όμως να αδικούμε. Γιατί, όταν από λίγα περιστατικά κατασκευάζουμε έναν γενικό χαρακτηρισμό, παρουσιάζουμε τον άλλο ως κάτι λιγότερο από αυτό που είναι. Σφραγίζουμε το πρόσωπό του με την ετικέτα του σφάλματος και του στερούμε τη δυνατότητα να είναι μεγαλύτερος από τα λάθη του.

Οι Πατέρες της Εκκλησίας μάς προειδοποιούν με σοφία. Ο Άγιος Ιωάννης της Κλίμακος λέει: «Μην κρίνεις το πρόσωπο από ένα έργο, διότι και το έργο του δικαίου μπορεί να είναι μεμπτό, αλλά και το έργο του αμαρτωλού μπορεί να είναι ένδοξο.» Ο άνθρωπος είναι πορεία, δεν είναι στιγμιότυπο. Η ζωή του είναι ένα σύνολο από πράξεις, προθέσεις, αγώνες, πτώσεις και αναστάσεις· κανένα μεμονωμένο γεγονός δεν μπορεί να τον ορίσει πλήρως. Όταν τον παρουσιάζουμε σαν να είναι ολόκληρος το σφάλμα του, δεν τον περιγράφουμε, τον παραποιούμε.

Ακόμη πιο αυστηρός είναι ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος, όταν γράφει: «Όχι μόνο το ψεύδος, αλλά και η μισή αλήθεια γίνεται ψεύδος, όταν χρησιμοποιείται προς αδικίαν.» Η αλήθεια δεν είναι θραύσμα, είναι ολότητα. Όταν επιλέγουμε μόνο μερικά από όσα έχει κάνει, όταν αποσιωπούμε τα υπόλοιπα, όταν αφαιρούμε το πλαίσιο μέσα στο οποίο μια πράξη του έχει το πραγματικό της νόημα, τότε αυτό που βλέπουμε δεν είναι πλέον η αλήθεια, αλλά ένα ψεύδος μεταμφιεσμένο. Είναι μια εικόνα φτωχή, κολοβή, που δημιουργεί εντυπώσεις πιο βαριές από κάθε ψέμα.

Η Εκκλησία μάς καλεί να αποφεύγουμε την κατάκριση, γιατί ως αποσπασματική αλήθεια, είναι πάντα ψέμα. Η κατάκριση καταδικάζει το πρόσωπο μέσα από το σφάλμα του· οπότε το φυλακίζει σε μια ταυτότητα που δεν του ανήκει. Ακόμα και όταν φαντάζει δίκαιη δεν παύει να είναι μια αποσπασματική αλήθεια που το παραποιεί ύπουλα, γιατί δίνει την εντύπωση ότι «λέμε τα πράγματα όπως είναι», ενώ στην πραγματικότητα τα παρουσιάζουμε με έναν συγκεκριμένο τρόπο. Αφού η κατάκριση στηρίζεται πάντα στην αποσπασματική αλήθεια κάνει την αδικία πάντα παρούσα, γιατί στερεί από τον άλλον το δικαίωμα στην πλήρη εικόνα του εαυτού του.

Η δικαιοσύνη του λόγου είναι αρετή λεπτή και σπάνια. Δεν αρκεί να αποφεύγουμε το ψεύδος· χρειάζεται να αποδίδουμε την αλήθεια ολόκληρη. Να βλέπουμε τον αδελφό μας ολιστικά, ως πρόσωπο μοναδικό, πολύπλευρο, ικανό για μετάνοια, ικανό για ανάσταση. Ο Άγιος Ισαάκ ο Σύρος μάς υπενθυμίζει: «Μη μετράς τον άνθρωπο από μία πράξη, αλλά από την πρόθεση και την πορεία του.» Να θυμόμαστε ότι πίσω από κάθε σφάλμα κρύβεται μια ψυχή που αγωνίζεται, που

ποθεί το καλό, που μπορεί αύριο να σταθεί ανώτερη από τα λάθη της.

Η αλήθεια, όταν δεν συνοδεύεται από αγάπη, γίνεται σκληρότητα· όταν χρησιμοποιείται επιλεκτικά, γίνεται συκοφαντία· όταν ενώνεται με τη διάκριση, γίνεται θεραπεία. Ο Χριστός δεν μας καλεί να αποφεύγουμε μόνο το ψεύδος· μας καλεί να αγαπήσουμε την αλήθεια στην πληρότητά της, να τη διακονούμε με ταπεινό πνεύμα, χωρίς να απομονώνουμε τα γεγονότα γιατί έτσι τα εργαλαιοποιούμε εις βάρος του άλλου. Γιατί, τελικά, η δικαιοσύνη του λόγου είναι μορφή αγάπης. Και χωρίς αγάπη, καμία αλήθεια δεν σώζει.

Ίσως το κριτήριο κάθε μας λόγου να πρέπει να είναι ένα και μόνο:

«Η εικόνα που δημιουργώ με τις σκέψεις ή τα λόγια μου για τον άλλον είναι αληθινή ή περιστασιακή;»

Αν η απάντηση είναι πως αφήνουμε κενά, τότε η σιωπή είναι προτιμότερη από τον λόγο. Γιατί, όπως μας υπενθυμίζει ο Κύριος: «Εν ω μέτρω μετρείτε, μετρηθήσεται υμίν» (Ματθ. 7,2).

Η αλήθεια είναι φως· αλλά το φως λάμπει μόνο όταν είναι ολόκληρο.

Ακόμα και αν ξέρεις με λεπτομέρειες όλη τη ζωή του άλλου δεν μπορείς να τον κρίνεις, γιατί δεν γνωρίζεις γι αυτόν ολόκληρη την αλήθεια, πριν τελειώσει ο κόσμος όλος μέσα στον οποίο αυτός έζησε και με τις επιλογές του διαμόρφωσε.

Πηγή: pemptousia.gr